

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת מסעי תשע"א

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים (ל"ג – א)

נסיעה ממקום למקום תתייחס תמיד למקום ששואפים לבוא אליו, לפי"ז היה צריך לכתוב כאן "אלה מסעי בני ישראל אשר נסעו לארץ ישראל", אלא שהצורך להשהות את בני ישראל במדבר ארבעים שנה, היה משום ששקעו בטומאת מצרים והיה צורך להניעם מ' שנים במדבר ולזקקם בכל מיני תלאות, עד שטהרו לגמרי ונעשו ראויים להיכנס לארץ ישראל. והואיל והמטרה היתה לשם יציאה מוחלטת ממצרים ומטומאותיה, לכן מייחס הכתב את הנסיעות ל"אשר יצאו מארץ מצרים".

(המלבי"ם)

אלה מסעי בני ישראל וגו' ביד משה ואהרן (ל"ג – א)

כל מקום שנאמר אלה פוסל את הראשונים (ב"ר פרק י"ב, ג'. וברש"י פרשת משפטים), וכוונת הפסוק כאן הוא, לפסול כל מסעות, זולתם שישנם בעולם, היינו כל מסעות שאינם ע"פ משה, שאינם בדעת, מדת משה, פסולים הם.

(אור החיים הקדוש זיע"א)

ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם וגו' ואלה מסעיהם למוצאיהם (ל"ג – ב)

עיקר מגמתו ושאיפתו של משה רבנו היתה הכניסה לארץ ישראל המובטחת, והיה תמיד מסתכל ומחשב כמה קרובה המסע לארץ הקודש, לפיכך נאמר בו "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם, שהמוצאות אינן אלא טפל ואמצעי "למסעות" המקרבים אל המטרה, ואילו לגבי בני ישראל, עיקר החשיבות היתה אצלם היציאה מארץ מצרים, שנפטרו מן השעבוד, מעבודת הפרך, לפיכך נאמר בהם, "ואלה מסעיהם למוצאיהם".

(המגיד מדובנא זיע"א)

ויסעו ממרה ויבואו אילמה (ל"ג – ט)

איתא מהבעש"ט הק' "אליהם" ר"ת יעקב אבינו לא מת, ואפ"ל בפ' הכתוב "ויסעו ממרה" כאשר מר לו לאדם מהצרות שבאו עליו בגשמיות וברוחניות, ורוצה לנסוע משם ולצאת מכל עקא ומרעין בישינ הממרים את חייו, העצה לזה היא "ויבואו אלימה" והוא הר"ת הנ"ל, שידע ויזכור שיעקב אבינו לא מת וכח אבוה"ק חופף עלינו כל היום, וזה יחזקו לבל יתייאש ח"ו.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

והתנחלתם את הארץ בגורל (ל"ג – נ"ד)

תחילת הפרשה וסופה מדבר על אבוד האומות וצלמי מסכותם, ולמה הכניס באמצע את ענין "והתנחלתם את הארץ בגורל", וי"ל שהקב"ה הטיל עבודה רבה ומשימה גדולה על בני ישראל, לאבד את הבמות והצלמים, והיה אפשר לחשוש לשני דברים, א. שלא יהיה הדבר כקדרה של שותפים שכל אחד סומך על השני, ב. שכל שבט יבחר לו רק מקומות כאלה שיש שם מעט צלמים ובמות, ולכן מוסיפה התורה "והתנחלתם את הארץ בגורל" וממילא בטלו שני החששות.

(כלי יקר)

את שש ערי המקלט.. ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר (ל"ה - ו')

שש ערי המקלט רומזים לשש תיבות שבפסוק "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" שבהן צריך האדם למצוא לו מקלט בטוח לראשו הנבוך בכל שעה ושעה ובכל רגע ורגע, "ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר" מרמז על מ"ב תיבות שבפרשת "ואהבת" שבקריאת שמע, שעל ידן אדם מחזק ומבצר את עצמו, את מוחו ואת כוחו לעבודת הש"ת.

(האוהב ישראל מאפטא זיע"א)

וישב בה עד מות הכהן הגדול (ל"ה - כ"ה)

מי שהרג אדם בשוגג, חייב לגלות לעיר מקלט ולשבת בה עד מות הכהן הגדול, ואז יצא וישוב לביתו, הסיבה למה עד מות הכהן הגדול. שבפטירת גדול הדור ובעלות נשמתו הטהורה השמימה, יש עליה ותיקון לכל הנשמות שלא מצאו מנוחה, ובתוכן גם לנפש הנרצח, ויכול גם הורגו לשוב למנוחתו ולמקומו.

(החיד"א הק' זיע"א בשם האר"י הקדוש זיע"א)

עד מות הכהן הגדול אשר משח אותו בשמן הקודש (ל"ה - כ"ה)

הסתלקותו מן העולם של הכהן הגדול מזעזע את כל העם ומעוררו לתשובה, וגם גואל הדם מתבונן אז בנפשו וכובש בקרבו את יצר הנקמה שדוחפו להינקם באיש אשר הרג את קרובו בשוגג, כי נוכח הוא לראות שאפילו הכהן הגדול אשר נמשח בשמן המשחה, גם הוא סופו להסתלק מן העולם לעולם שכולו טוב, וכך הוא מתנחם על מות קרובו, ולכן רשאי הרוצח לשוב לביתו.

(אברבנאל)

והיו אלה לכם לחקת משפט לדרתיכם (ל"ה - כ"ט)

איתא בגמרא (כתובות ל') "אף על פי שבטלה הסנהדרין דין ארבע מיתות ב"ד לא בטלו ומי שנתחייב סקילה, או נופל מן הגג או חיה דורסתו". וכן מי שנתחייב גלות הקב"ה מטלטלו ממקום למקום והנו נע ונד. וזהו שאמר הכתוב "והיו אלה לחקת משפט לדרתיכם", שדין ערי מקלט יהיה נוהג לדורות, אפילו בזמן שלא ישבו על אדמתם.

(הגה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א)

פניני השבת

וביום השבת שני כבשים תמימים וגו' (במדבר כ"ח - ט')

למה אין קוראין בכל שבת פרשה זו כמו שקוראין בר"ח ובמועדים במוספים שלהם, ואם משום שבפרשה זו יש רק שני פסוקים, הרי אפשר לקרותם ולהתחיל בפרשה של תמיד כמו בראש חודש, וי"ל, לפי שכל קריאת הפרשיות הם משום כפרה, ולכן בפרשיות של המועדים ושל ר"ח שכתוב בהן כפרה "ושעיר עזים אחד לכפר עליכם", לכן קוראין אותם, אבל בפרשת שבת לא כתוב כפרה, לפיכך אין קוראין אותה

(תוספות יום טוב)